

MENTUL
24 Cor.
12 "
2 "
Duminică
4 Cor.
România și:
10 Cor.
pentru Ro-
mânia înăntate pe
Szar franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

• Sentența de ieri.

Sentența de ieri a poliției în chestia clu-
șional din Arad, vre-o însemnătate
nu are. Doar atât că avem de a în-
trei osânde noi în lanțul nesfârșit
ecușilor ce îndurăm. În ce privește
estia, dacă organele politice îngădu-
nu organizarea partidului nostru
I, aceasta rămâne și după sentință,
urcată.

Știa cum am spus-o și ieri, nu are nici
puns pentru întrebarea ce singur și-a
într'un chip atât de prisos, și dacă ar
căutam o logică acțiunii sale ar trebui
să credem că n'a urmărit alt-
lecat să se facă de râs.

El nu putem înțelege de ce a fost
de contraziceri, de mistificări, de nai-
prefăcute, de retăceri și de denaturări
te și mărturisiri pentru a putea ocoli
il chestiunii și a-i achită pe acuzați,
nctul acesta care era cel principal în
ga acuză. Căci sentența este un sde-
nglomerat de non-sensuri și contra-
fapte și gândire.

În sentință că n'a fost bază de
ca osândi pe deputați, pentru că deși
ntizarea (sublinierea este a textului)
asa statutelor ce se află în mâna po-
reclamă controlul autorităților și decl-
tatea ei nu se poate admite, decât în
unor statute aprobate de guvern totuși
trebuit absolviți, pentru că au tăgă-
că ar fi înființat o societate politică.
te că au tăgăduit, pentru că ei n'au în-

ființat și nici intenție n'au avut să înfiin-
teze o societate politică, n'au tăgăduit însă,
ci dimpotrivă au afirmat, chiar și neîntre-
bați, cu toată hotărârea, că au înființat, din
împuțernicirea clubului parlamentar din Bu-
dapesta un club politic în Arad, pe care
sentința îl circumscrie de o »organizare
care reclamă controlul autorităților«. Dacă
reclamă, de ce îi achită pe deputați, cari
nu l-au reclamat, și nu au tăgăduit înfiin-
țarea clubului? D'aceea pentru că au tăgă-
duit altceva, înființarea unei societăți poli-
tice?

În sentință se recunoaște doar că depu-
tatul Ioan Suciu a mărturisit că în luna
Februar s. c. a publicat în »Tribuna« o
convocare pentru deschiderea clubului pe
ziua de 16 Februar, că dânsul a rostit
acolo un discurs spunând că partidul par-
lamentar al naționalităților ca partid recu-
noscut în parlament, înființează acest club
în Arad pentru că membrii săi să aibă un
locat statornic.

Cum deci, n'a avut dl Berecz »destule
dovezi pe baza cărora să-i poată osândi« ?
Dar acolo sunt faziunile acuzaților. Domnul
Oncu de pildă, nu mai puțin ca dl Suciu a
mărturisit cu toată hotărârea că deputații
au înființat un club politic, o »organizare«
cum îi place sentinței să-l numească și că
n'au cerut și nu vor cere, pentru că nu tre-
buie să ceară pentru aceasta voe dela ni-
menes. Se poate deci aci spune că depu-
tații ar fi tăgăduit?

Onorată poliție regească! Este aceasta o
argumentație serioasă?

Chestiunea era doar nu se poate mai
simplă. Deputații au înființat aici un club
ca toate cluburile partidelor politice. Au la
aceasta drept ori nu? Da sau ba? Un al
treilea răspuns nu era posibil.

Poliția l-a dat însă pe acesta, pe cel imposi-
bil, lipsind astfel singură de orice importanță
acțiunea sa. Deputații ce-i drept vor face
apel, este doar și un prilej bun de ați bate
joc de monumentală operă a poliției din
Arad, care a lucrat peste două luni la ea, după
aceasta însă nu mai poate fi nimeni curios
de părerea organelor politice. Basă legală
pentru desființarea unui partid politic, în
stat constituțional, nu există, iar încercări
ilegale cari totuși invoacă pentru sine un
simulacru de legalitate, ajung soarta sen-
tenței poliției noastre: se înecă în ridicol.
O astfel de constituție, cu partide recu-
nosute de guvern, nu este nici în Persia
și ar fi să batjocorim generoasa mișcare din
Turcia dacă am calomnia o cu aceste atri-
buții de constituționalism sui generis ungu-
resc.

Pe cât știm noi, deputații nici n'au ținut
din capul locului cont de încercarea aceasta
de terorizare a guvernului. Lucrarea mare
și extinsă a organizării s'a continuat neîn-
trerupt și nădăjduim că nu va întârzia să
se desăvârșească și să producă cât mai cu-
rând roadele pe cari le necesitează imperios
continuarea luptei noastre. Pe cât știm
clubul din Arad și-a făcut datoria, urmează
acum să și-o facă bărbații de încredere din
cercuri și să ni-o facem toți cu toții, căți
ne numim membrii a-i partidului național.

FOIȚA TRIBUNEI.

Deshoulières.

De Jean Elcheptin.

Dans ces prés fleuris
Qu'arrose la Seine,
Cherchez qui vous mène,
Mes chères brebis.
Madamme Deshoulières.

Numea Deshoulières și li părea rău.
reșea însă; căci fără îndoiială pasiunea lui
ie pentru originalitate n'o datora decât groa-
acestui nume și banalităților pe care i-le a-
eă.

ri, ca original a fost complex și rar.
upăce gustă din toate câte puțin: din arte,
litere și din plăceri, ajunsese să și creeze
deal, care constă în a căuta în toate nepre-
tut.

ână acum însă, nimic nu este ciudat. Acea-
teorie pare că-i arată numai un spirit curios,
man al comunului, doritor de lucruri noi,
în sfârșit, sunt adevărații creatori. Ciudățe-
ni însă consta din faptul că Deshoulières
se din această teorie linia purtării sale zil-
și o practică în toate relațiile lui cu lumea,
ingându-o până la ultimele margini ale ex-
riității.

evenise un dandy al neprevăzutului.

onvingându-se că originalitatea nu se întâl-
e decât într-o schimbare veșnică, își formu-

lase această axiomă: că nici odată nu trebuie
să și semene lui însuși, mai ales ca fizic. Lu-
cru! acesta explică schimbările extraordinare ale
costumului, ale gesturilor, ale vocii și ch ar ale
feței. Mulțumi'a dresurilor, bărbilor false și pe-
rucilor, își făcea în fiecare zi un alt cap, trăind
ca un adevărat Proteu.

Spiritul lui era tot așa de schimbător ca și un
Kaleidoscop, în care, în locul sticlelor colorate,
se învârteau paradoxele cele mai ciudate, ame-
stecate cu lapalisadele cele mai îngrozitoare,
producând în realitate o strălucire de cuvinte, de
idei, de imagini, de judecăți, în stare să or-
bească pe oamenii cari voiau să vadă limpede
în această inteligență fantasmagorică.

De altfel, el era o ființă admirabil înze-
strată.

Puternic, înalt, era aproape cu două palme
mai mare decât deplorabila lui homonimă*, și
sub figurile lui împrumutate se ghicea o frumu-
sețe modernă.

Facultăți minunate îl ajutau să și apropie toate
virtuțile și toate viciile, toate științele și toate
artele. I-se cunoșteau fapte de eroism și de la-
șitate, adevărate puneri „la încercare“ și slăbi-
ciuni nemai văzute, crâmpes de versuri și de
proză fără păreche, începuturi de melodie nouă,
schite în care se arată forța unui maestru viitor.
Cu un cuvânt stăpâna l-treg geniul omenesc.

Nimic însă nu ducea până la capăt, fiindcă —
după el — sfârșitul era banal. Se mulțumea să

*) E o aluzie la M-me Deshoulières, o poetă pe care
contemporanii o numiseră a zecea muză (1639—1694).

spună că știa bine că ar putea să fie mare om,
mare poet, mare muzicant, mare artist, dar că
renunță la tot, scârbit de acest „mare“, prea
josnic pentru el.

— Toate acestea, zicea el, sunt vechi ca și
străzile. N'ași găsi nimic nou în a fi Dumnezeu
veacului meu Ah! mi-ar plăcea să fiu acest
Dumnezeu, dacă aș fi un dobitoc.

S'a văzut și asta și chiar ceva mai mult.

Trecea în general drept un nebun. Unii însă
tl priveau ca pe un fel de Antecrist

Dar acest Antecrist era prea subtil de excent-
tric, ca să creadă chiar în el.

— Dacă Dumnezeu ar exista, spunea el într-o
zi, și dacă acest Dumnezeu aș fi eu, n'aș putea
fi atât de dobitoc ca să nu-mi dovedesc că nu
sunt.

Cu astfel de teorii, fără îndoiială că Deshou-
lières nu putea să trăiască decât la Paris și în
timpul nostru. Și de sigur că aici ar fi trăit li-
niștit și multă vreme, minunând pe cei câțiva
prietenii, făcând mulțimea să petreacă, și trecând
nici mai mult nici mai puțin decât drept un
simplu om ciudat, dacă n'ar fi fost într'adevăr
omul geniu care era.

În simplu original n'ar fi avut, într'adevăr,
idea să îndeplinească excentricitatea supremă pe
care el avea s'o plătească cu viața.

Se hotărî anume să și omoare iubita, să o îm-
balsămeze, și astfel să urmeze a o iubi înainte.

Crima a fost făcută cu atâta știință și cu atâta
noutate de prevederi, încât a rămas necuno-
scută.

Să se pună odată capăt veșnicelor lamentări și incriminații și să trecem dela vorbe la fapte, în cari să nu ne lăsăm de nimeni și de nimic opăciți și stingheriți.

Osonale plătitte. Ziarul german din București »Rumänischer Lloyd« publică în numărul său de J 1 un articol intitulat »Ungaria și România«. Vom reproduce întâi pe scurt cuprinsul acestui articol.

Articolul e plin de elogii la adresa guvernului unguresc. Coaliția ungurească, zice, poate fi mândră de activitatea ei și de rezultatele ce a realizat, căci tot ce în timp de 40 de ani de zile guvernele au neglijat să facă pe terenul economic, cultural, juridic și politic, toate aceste lipsuri au fost împlinite în scurtul interval de doi ani. Faptul acesta singur legitimează existența coaliției. Guvernul unguresc a creiat însă relații bune cu străinătatea și mai ales cu România (probabil prin asuprirea noastră crescândă! N. R.) Interesele economice și culturale ale celor două state cer existența acestor bune relații (mai ales cele culturale, vezi legea lui Apponyi). Agitațiile demagogilor din amândouă părțile nu vor turbura aceste bune relații.

Se pare că în Ungaria ungurii și românii sunt deopotrivă convinși de trebuința colaborării și armoniei pașnice. (O da, fiecare lovitură de a guvernului unguresc ne convinge zilnic — încât suntem chiar pe deplin convinși, numai guvernul nu pare încă pe deplin convins, că-i loviturile continue.)

Dovadă faptul că în presa românească din Ungaria se afirmă tot mai viu trebuința unui partid moderat și că ideea asta a găsit un răsunset foarte viu și simpatic în presa ungurească. (Se pare că ziarul din București face pentru aceasta presei ungurești act de mulțumită, în locul bătărilor de noi cari ne-am uitat de această datorie.) În interesul prosperității culturale și economice a românilor este de dorit ca înființarea noului partid să se realizeze cât mai de grabă.

Și acum am avea de spus și noi ceva. Din tonul și din toată argumentația articolului (cunoscută oricui la noi din comunicatele oficiale ale guvernului unguresc) deducem și afirmăm cu siguranță, că articolul nu a fost scris în București ci în Budapesta la secția pentru chestia naționalităților, întreținută din fondurile secrete ale guvernului unguresc. Nu polemizăm deci cu ea, căci ar fi să polemizăm cu însuși guvernul unguresc — un lucru de prisos. Ar fi o comedie să căutăm lupta cu un potrivnic disimulat, când zilnic ne putem lovi cu el pe față.

Ceeace însă i-se păru banal lui Deshoulières, fuse tocmai secretarul acestei monstruoșități drăcești. Găsi că nu era cine știe ce originalitate să fi un monstru și să scape de justiție. Se denunță deci singur, fără nici o remușcare, de altfel, ceeace era cu totul neprevăzut.

În tot Parisul nu se auzi decât un strigăt de groază, și toți ochii se alătură numai decât asupra lui Deshoulières.

Acum ori nici odată era clipa bine-venită să nu fie comun. Era vorba acum, să găsească neprevăzutul în mijlocul vulgarităților închisoarei, în mijlocul curții cu jurați și în fața ghilotinei. Deshoulières nu își desmînți misiunea.

La Mazas, nu se ocupa nici de apărare, nici de popularitatea nesănătoasă, ci căuta să închege într-un fel de doctrină, secretele magnetismului animal, și să traducă acest tratat de filosofie în sonete monosilabice.

După al treilea sonet însă, se opri de a mai continua, văzând că și aceasta era cu puțință.

În fața tribunalului a fost minunat.

Avocatul lui, unul din cei mai cunoscuți, tocmai din cauza greutății cauzei și neinteresării clientului, făcu o apărare fără pereche cu care sdruncină inima juraților și sfărâmă probele procurorului. Era o așa îngrămădire de probe de neînălțurat, un așa curent de milă, o eloquentă atât de sdrobotoare, în cât nevinovăția lui Deshoulières fusese stabilită pentru toată lumea, iar achitarea lui fuse asigurată...

Prezidentul era cu lacrimile în ochi, când în-

Cât pentru iubiiții noștri confrați, pardon! Kohnfrați din București, le zicem: înainte pe această cale, căci numai așa veți reuși să deschideți ochii lumii românești de acolo și să o convingeți că sunteți cea mai mare primejdie pentru țara românească.

Bosnia vrea constituție. Se împlinesc 30 de ani de când generalul Filippovic, șeful trupelor de ocupațiune concentrate la granița sudică a Ungariei, în urma ordinului de zi al M. Sale a trecut pe pământul Bosniei. În aceeași zi un manifest adresat către gloatele de insurgenți promitea ocrotire și binefacerele civilizației pentru Bosnia. De-atunci organismul de fier al militarismului austro-ungar a pus stăpânirea sa de vigoare pe toate ramurile vieții în provinciile ocupate. Regimu austro-ungar deși absolutistic a fost întotdeauna conciliant și a cercat să ademenească populația prin măsuri binevoitoare, promovând civilizația prin școli. Mai târziu li s'a dat provinciilor ocupate autonomia administrativă locală și autonomie bisericească deplină. Ministrul de finanțe comun, a promis în una din ședințele delegațiunii trecute că va desvătă și mai departe organizația autonomă a Bosniei și Herțeg vinei. Cu toate acestea dorul de libertate n'a adormit în sufletul populației, ei a izbucnit din vreme în vreme pe față, dar a fost găuit pe dată de mâna de fier a stăpânirii. Visătorii independenței au fost prigoniți și întemnițați, ziarele lor confiscate. Propaganda însă continuă alimentată de croați, cari visează de o mare împărăție slavică la Sud. Proclamarea constituției în Turcia a stârnit viu echou în Bosnia și Herțegovina. E firesc ca și ele să dorească constituția, care li se da acum și or dacă nu încetau să aparțină imperiului turcesc. Constituția ar fi binevenită și pentru visurile croaților, căci ar fi un pas spre separarea provinciilor de Austro-Ungaria. Se spune că în anumite cercuri politice din Bosnia se afirmă tot mai mult o acțiune pentru elușterea constituției.

Aehrenthal—Tittoni. Din Roma se anunță că ministrul de externe al Italiei, dl Tittoni, nu se va întâlni cu ministrul de externe baronul de Aehrenthal, la castelul principelui Frasso-Delnice în Moravia, ci în alt loc, încă nestabilit.

trebă pe acusat dacă mai avea ceva de adăugat pentru apărarea lui.

— Domnilor, zise Deshoulières, doresc mai întâi să aduc cele mai sincere complimente apărătorului meu, care a creat capo-d'opera eloquentei judiciare franceze. N'am să-l învinuiesc decât de o singură parte din prea frumosul lui discurs.

Și Deshoulières, reluând unul din motivele arătate de avocat, făcu să iasă din el noi lumini, și termină prin a cuceri inima celor care-l ascultase.

— Din nenorocire, urmă el, nu pot să aduc aceleași laude și domnului procuror al Republicei, care mi-a părut cu mult mai prejos decât sarcina grea pe care societatea i-a încredințat-o.

Tribunalul avu o mișcare de mirare, procurorul o săritură de cîndă, iar jurații începură să nu mai înțeleagă nimic.

Dar a fost cu totul altceva, atunci când Deshoulières, după ce arată toate motivările slabe ale procurorului, începî să-și facă din nou și pe de-a-ntregul propriul său rechisitoriu. Și cu ce căldură!... Cu ce cuvinte!... Cu ce putere!

El puse din nou în adevărata lor lumină toate grozăviile crimei, distruse bucată cu bucată clădirea apărării, probă în sfârșit vina lui atât de magistrat, încât nu mai putea să rămână nici o îndoială. Convingerile fură cu desăvârșire răsturnate, și el căpătă ceeace dorea: rezultatul neprevăzut de a se face el însuși condamnat la moarte.

Deshoulières își petrecu ultimele clipe ale vieții să găsească un nou pas de dans și un nou sos pentru stridii.

În ajunul alegerii de pateri. Ieri, Joi, congresul din Carlow, nu s'edintă.

În catedrala orașului s'a ținut stas pentru sufletul răposatului și dela moartea căruia s'a împlinit.

Liturghia a fost celebrată de Mitrofan Sevic și Gheorghe L. rica a fost fixată de lume. Int

erau și membrii familiei răposatului. A doua zi, Vineri, prețuia alege face chemarea duhului sfânt. În toare, Sâmbătă, se va îndeplini gerii.

Partidul radical a ținut o con care s'a discutat chestiunea cinedidatul partidului. S'a discutat mstiunea e că ce garanții va avea noul patriarh va realiza programul. În scopul acesta șefii partidului contact cu episcopii.

Partidul sârbilor independenți i să nu se rostescă până la hotădului radical.

Alegerea se va ține ca așla. Aceasta pentru a împiedecă intrăcului care venea în sala de ședipând o strimțora locul deputaționdinta de alaltăieri an om beat sală și provocase un adevărat scan da-se la bătăle ca lumea, încât e trebuit suspendată pentru a scoaburător.

Până acuma nu se știe nimidespre perspectivele alegerii.

Din România.

DI Carp la Palat. După cum Carp a fost primit în audiență de M la Castelul Peleş.

DI Carp a solicitat această audiență prezentă Saveranului pe fiul său, care rolat într'un regiment de dragoni din

Dela universitatea din Iași. Miștrucției aduce la cunoștința celor în

Când preotul veni să-l spovedească morții, ca să primească, ceru ca pre spovedească întâi în fața lui; odată pvedit, el nu mai vrî să se spovedească multumî să-i spună:

— În cuvântarea d tale de adinea o frază din „Sfântul Augustin“. Ea e lian, și se află în paragraful al nouălcultu faeminarum“. Du-te în pace, fiu nu mai cită greșit.

Cu toate aceste aere nebune și fo caracter, Deshoulières se sperie când lotina.

Nu doar că i-ar fi fost frică! Dar a un sfârșit banal, după o viață atât de

Nu-i plăcea să creadă că i-se va tăcelui dintăiu venit, ca unui vulgar Tro căsnea să caute cum ar putea să fie într'un fel neprevăzut.

Fără îndoială că găsi, căci figura de un suris de bucurie, în timp ce un

El se lasă să fie legat pe scândur fără nici o împotrivire.

În clipa din urmă însă, printr'o smucitură, ajutat de forța lui hercule legăturile și se aruncă îndărăt, în aș capul nu mai era cuprins până la gmașinei.

Resortul fiind tras, nu s'a mai putșitul odată pornit, iar lui Deshoulières capul în dreptul frunții, întocmai cum un ou fierț.

Gasise și neprevăzutul ghilotinei.

Traducere de N.

Universitatea din Iași este vacantă catedra de mine și geodezie de pe lângă facultatea de...
 ...sunt vestiți că până la 1 Nov 1909...
 ...cererile lor însoțite de...
 ...dublu exemplar asupra titlurilor...
 ...științifice.
 ...la universitatea din Iași este vacantă...
 ...catedra de istorie și filosofie antică și morală...
 ...lângă facultatea de litere.
 ...facultatea de medicină din Iași este va-
 ...catedra de igienă.
 ...sunt anunțați că până la 15 Oct.,
 ...cererile lor însoțite de actele
 ...re.
 ...ini

Evenimentele din Turcia.

Tranziția de la autocratism la constituțională nu va fi așa de ușoară cum se părea zilele prime ale entuziasmului optimiste. Sistemul înrădăcinat de veacuri nu va putea să dispară cu una cu două. Reacționarii așteaptă să mai liniștescă spiritele, ca apoi să treacă totul pentru falsificarea constituției. de pe acum se resimte influența lor. S-au comunicat oficios se mărginește nu numai convocarea camerei deputaților și de cuvinte pentru toate garanțiile constituționale. Sultanul încă n'a îndepărtat din sânul său pe toți sfetnicii săi de mai născuți.

Alegerile parlamentare vor fi botezul epocii noi. E îndoielnic, că oare nu va fi botez un botez de sânge. Adevărat imandele grecești și bulgare și au curmat odată atrocitățile, dar nu e exclus ca și reia activitatea la alegeri. Dacă cerc vor candida doi ori mai mulți naționalități diferite, e probabil să totul pentru reușita candidatului de calitate lor.

Întru agențiile reformatoare, pentru jantieria străină a bătut ceasul din urmă. Trebuie să se întoarcă cu toții din Macedonia și chestia macedoneană în politica peană de-ocamdată își va perde actualitatea.

Surcii tineri nu conțin cu propaganda ei vor lupta din răsuperi până la sfârșit până vor vedea adică constituția instaurată pe toate ramurile vieții de stat.

Printr-un apropiat rezervă la tot cazul multe prinderi. Nesiguranța situației dictează acțiunilor europene și pe mai departe ținuta reactivă.

Printr-un telegramme mai recente:

Destituirea noului ministru al poliției

Constantinopol. Cercuri e Porții asigură că noul ministru al poliției Hamdi bei a fost destituit.

Un ziar publicase o scrisoare a cumnatului musulman arătând uimirea sa că unul din cei mari spioni și prevaricatori putuse să devină ministru al poliției.

Destituirea unor demnitari.

Știrile tu ce află că Ismail pașa, inspectorul școlilor militare și creatorul spionajului în școlile cumnatul său colonelul Essat bei, directorul

școlii de medicină militară, au fost destituiți printr-o iradea.

Presa turcă a luat un mare avânt și o circulație enormă.

Imprimeriile sunt literalmente asediate de cumpărători.

O deputațiune la marele vizir.

Constantinopol. În urma meetingului ținut alături în fața ministerului de război; o deputațiune a mers la marele vizir pentru a-i cere despărțarea diferitelor persoane prevaricatoare, între altele a ministerului marinei.

Marele vizir a răspuns că aceste persoane sunt acoperite sub scutul constituției; cu toate acestea ministrul marinei a fost destituit și înlocuit prin Halil Pașa; comandantul flotei a fost de curând trimis la Samoș.

Deputațiunile cerând amnistia generală, marele vizir a anunțat că a primit iradeaua care acordă amnistia generală tuturor condamnaților și deținuților politici, tuturor exilaților și consemnaților.

Amnestierea membrilor bandelor.

Comunicațiunea oficială a ziarelor turce: comandantul corpului III cerând amnistia pentru membrii bandelor diferitelor naționalități din cele trei vilaețe cu condiție de a predă armele autorităților și de a se reîntoarce acasă dânsii, de oarece convocarea camerei a adus o desăvârșită concordie între diferitele naționalități și o fidelitate și supunere sinceră sultanului, sultanul a acordat cererea cu condițiunile de mai sus.

Ziarul "Ikdam" publică un articol în care zice că primul succes al constituției este pacificarea Macedoniei.

Sabie de onoare lui Niazi bey.

Constantinopol. Ofițerii și soldații neoturci au hotărât să-i cinstească majorului Niazi bey o sabie de onoare, în preț de 20.000 funți turcești.

Turcii din Cairo.

Cairo. Ca să sărbătorească proclamarea constituției turcii cari trăiesc aici au aranjat o imponentă adunare populară. Au vorbit 12 oratori, între cari și principele Hajdar. În oraș e mare însuflețire. La Bejrut un censor de presă care voia să-și continue activitatea a fost dat afară din redacția unui ziar.

O declarație a marelui vizir.

Paris. Marele vizir Said Pașa a rugat pe corespondentul ziarului "Matin" să dea publicității următoarea declarație: Marele vizir își rezervă dreptul de a dovedi prin fapte chipul cum își înțelege îndatoririle sale față de sultanul și față de națiunea turcă. De sine înțeles că nici otomanii nu trebuie să piardă din vedere, că dacă constituția le dă drepturi noi, în schimb și ei trebuie să-și împlinescă datorințele față de guvern. Drepturile și datorințele se dezvoltă paralel.

Acțiunea reformatoare.

Viena. Ziarul "Fremdenblatt", despre care se știe că stă aproape de ministerul de externe, în numărul său de azi scrie un articol declarând de false toate svonorurile ce spuneau că puterile și-au retras ori intenționează să-și retragă proiectele de reforme cu privire la Macedonia. Așa ceva puterilor nici prin gând nu le trece. Ceea ce înseamnă că puterile n'au multă încredere în noua stare de lucruri din Turcia.

Mișcarea culturală.

Adunarea fondului de teatru la Oravița. Comitetul aranjator al festivităților la adunarea generală a societății fondului de teatru român, cari festivități se vor ținea din 27 până în 30 August n., aduce la cunoștință, că informațiunile de orice fel re-

feritoare la aceste serbări sunt a se cere dela biroul central. Scrisorile să se adreseze la institutul de credit și economii "Oravițana" în Oravița-montană (Oraviczabánya).

Convocare. În sensul §-ului 40 din statute, convocăm adunarea generală a despărțământului "Timișoara" al "Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român" pe ziua de 23 August 1908 st. n., la 4 ore după amiază, în comuna Jezvin.

Obiectele adunării.

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Raportul anual al comitetului.
3. Cenzurarea socoților.
4. Disertațiune despre: "Piedecile progresului economic."
5. Stabilirea bugetului pe anul viitor.
6. Pertractarea eventualelor propuneri.

Timișoara, în 30 Iulie 1908.

Comitetul despărțământului.

Abdul Hamid.

Viata intimă a sultanului.

Sultanul Abdul Hamid a devenit iar o persoană extraordinară de interesantă. De altminteralea, sultanul e cunoscut foarte puțin personal. Dintre europeni, numai puțini diplomați intră în Yldiz Kiosk, iar dintre supușii lui câțiva funcționari alesi. Sultanul și țarul sunt oameni de cari se poate mai anevoe apropia cineva. Garda personală albaneză a sultanului e celebră. Fără învoirea ei nici un ministru nu pătrunde până la sultan. Paza care înconjoară pe sultan constă din șase rânduri de oameni, de naționalități diferite, geloși unii de alții. Garda albaneză însă joacă rolul principal. Se spune că sultanul însuși se teme de ea. Se zice că odată doi gardieni albanezi au tras focuri asupra lui în parcul Yldiz, din cauză că băgase în rândurile lor câțiva muntenegreni. Se spune că n'a culezat să pedepsească pe vinovați, ci le-a dat bani și i-a trimis în patria lor.

Sultanul n'are o locuință hotărâtă. Petrecerea lui în Yldiz-Kiosk e totdeauna provizorie. După capriciu, sau din neîncredere, stă când în unul când în celalalt din cele treizeci de pavilioane ce-i stau la dispoziție în parcul Yldizului. Are puțină liniște și recreație. În unele nopți nu doarme mai mult de patru ore pe un divan, iar mâncările uneori abia le atinge. Urmează cu credință prescripțiile coranului, care oprește vinul; sultanul nu bea decât apă din fântâna Kiathane. Pe când eră prinț, un țigan cu numele Aafidab fi prorocise că va ajunge la domnie dacă va bea numai din această apă. Când s'a urcat pe tron, a răsplătit cu bani mulți pe acel țigan, iar pe fata lui a luat-o în harem.

Prânzurile, lectura, secretarii sultanului.

— **Piimbările.**

Sultanul se scoală de dimineață: vara și iarna, între 4 jum. —5, ia o baie, face câteva exerciții corporale, apoi trece imediat în odaia lui de lucru. Aci ia o cafea, pregătită sub ochii lui. Apoi își aprinde o țigară. Ia cea dintâiu din nenumăratele țigări pe cari le fumează neîntrerupt în cursul zilei.

După un dejun mic, compus mai mult din lapte și ouă, Abdul Hamid își începe munca cea mai importantă a zilei și căreia îi consacră aproape tot timpul, anume citirea rapoartelor, pe cari i-le trimite spionii lui din toate părțile.

Cu același zel citește traduceri articolelor ce apar despre el în străinătate; face notițe pentru ca apoi să dea agenților, pe cari îi are în toată

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — mester de marmură și pietre de smalt. —

Fabricație proprie din marmură, granit, soyal, labrador etc., din pietre de marmură magazină se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Căminarie și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-L nr. 21. Telefon 662.** Filiale: Nagyvárad, Győr, Debrecen, Déva și Bányatak.

Europa, ivitoare la ziarele cari îi sunt dușmani

Pe la dejun frugal; primește pe primul li face o dare de seamă despre r. iștrilor. O serie de secretari, de serviciu pe ziua și noaptea, trebuie să stea totdeauna la dispoziția monarhului. Totuși ei sunt ocupați mai mult cu afacerile privitoare la persoana sultanului, decât cu cele de stat. Ei primesc și transmit ordinele, ascultă pe persoanele suspecte, se sfătuiesc asupra cutărui sau cutărui june turc, întrețin o corespondență vie cu spionii turci din străinătate, etc.

În lunile frumoase, câte odată iarna, sultanul face după amiază o siestă într'unul din Kioșcurile sale. Când nu sunt afaceri urgente, face apoi o plimbare în parcul rezervat lui. Dar plimbarea devine din an în an mai scurtă, deoarece sultanul din ce în ce nu mai vrea să se depărteze de reședință. În plimbările acestea îl însoțește totdeauna cafegiul, care trebuie să-i pregătească cât de des câte o cafea Moca, care îi place nespus de mult sultanului. Mai de mult sultanului îi plăcea să facă la vremea asta plimbări călare. În anii din urmă s'a lăsat de călărit.

Sultanul țintăș, ceasornicar și chimist. — Clovnul lui.

Sultanul e maestru în tragerea la țintă cu pistolul. Se spune că, dela o depărtare de 25 de pași face iscălitura de gloanțe trase repede pe o placă. Dela aceeași depărtare nimerește, fără să greșească odată, portocalele aruncate una după alta în aer. Câte odată padișahul se retrage și într'un atelier, în care își petrece vremea cu arta ceasornicării și cu analize chimice. În tinerețe a fost un tâmplar foarte iscusit și e și azi mândru de mobilele făcute de dînsul pentru kioscul Kiatgane.

Prânzul e servit pe orele șase, iarna pe la patru. Abdul Hamid mănâncă totdeauna singur. După masă se duce iarăși să asculte rapoartele spionilor săi. Une ori chiamă câte un clovn. Glumele pe cari le face cu acesta sunt adesea neplăcute pentru bietul clovn. Pe clovnul lui favorit, decedatul Ali Efendi, aveă obiceiul să-l arunce în apă, sau puneă să-l vâpsească negru pe obraji. Când nu se distrează în chipul ăsta, sultanul se duce la teatrul privat din Yıldiz. Aci sunt două trupe, una turcească: aceasta joacă comedii; alta europeană, care dă opere și operete. De asemenea invită și artiști dramatice străini, cari dau reprezentații în Constantinopol.

Cu artiștii străini e extraordinar de darnic. Cu toate astea, toți pleacă din palat cu amintiri neplăcute. Ei joacă într'o sală mică, învăluită în semi-întunec, tristă ca un mormânt. Invizibil, ascuns în fundul unei loje, șade sultanul, fără să dea un semn de viață despre el. Foarte puțini aleși se bucură de favoarea de-a asista la astfel de reprezentații.

Sultanul iubește muzica. În tinerețe a învățat pianul și chiar și azi cântă une-ori unele cântece ușoare la pian. Muzica lui favorită sunt operile italiene și franceze, ca „Traviata“, „Faust“, „Trovatore“.

Un incident comic. — Alte obiceiuri.

Odată, cu prilejul reprezentății unui vodevil, s'a petrecut un incident comic. Capela trebuia să cânte un marș. Singurul pe care-l știă de rost eră marșul „Hamidie“. Indată ce-l începură muzicanții, apărură pe scenă, cum se prevedea în piesă, un măgar. Sultanului nu-i convine de loc incidentul ăsta hazliu și destituie imediat pe capelmaistru.

Lectura lui Abdul Hamid nu dovedește gust literar. Din tinerețe are o dragoste pronunțată de romane de colportaj. Citește cu pasiune pe Ponson du Terrail, Xavier de Montepin și alți autori de acest fel. Bibliotecarul lui a pus să se traducă în turcește numeroase scrieri literare de acest fel.

Abdul-Hamid se culcă târziu. Iainte de-a se culca, întreaga reședință e luminată ca ziua până în cel mai mic colț, de oarece sultanului nu-i place întunecul. Adeseori lasă orchestra să-i cânte până târziu după miezul nopții sau dă ordin ca garda lui personală să se plimbe cu pași puternici în sus și în jos pe dinaintea odăii lui de dormit, fiindcă sunetul regulat al pașilor

il liniștește. După ce s'a convins că totul e în ordine, încheie el însuși odaia de dormit, a cărei cheie o poartă totdeauna la dânsul — și se culcă.
„V. Naț.“

Din Bucovina.

Serbarea poporală din Culediu. De sfinții apostoli Petru și Pavel s'a inaugurat steagul societății „Arcașul“ din Culediu. Nănași au fost dna Hrușca, dl Cuparencu și învățătorul-diriginte Braha, precum și societățile studențești „Bucovina“, „Dacia“, care a condus toată serbarea, și „Junimea“. Au fost arcași din vre-o zece sate din împrejurime, la vre-o șase mii de oameni. Numai preotul satului, Cărăuș, n'a voit să vie, cu toate rugămintile sătenilor.

Au vorbit lucruri frumoase și folositoare dl. Braha și I. Cuparencu, și reprezentanții societăților studențești. Președintele „Daciei“ dl I. Brăteanu predă steagul treicolor căpitanului D. Ciocan, și toți „arcașii“ fac jurământul solemn pe stea.

După țintuirea steagului a fost joc.

Viitoarea generație de învățători. În anul acesta, școlile secundare au un contingent de absolvenți români, destul de mare, în raport cu anii trecuți. Numai la pedagogia (școala normală) au făcut examenul de absolvire nouă românce, cu eminență, din 12.

La 1 Iulie trecut, absolventele și absolvenții români ai Pedagogiului (școlii normale) au dat un concert, unit cu joc, în Siretiu.

De vre-o patru ani încoace, de când s'au desțeptat și învățătorii la viața națională conștientă, absolventele și absolvenții români ai pedagogiului dau concerte prin orașele mai însemnate, și așa se introduce în viața socială. Cântecelul pentru concert sunt numai românești și-s alege în totdeauna din compozitorii noștri cei mai de seamă: Vidu, Musicescu, Chiriac, Porumbescu, Dima, Brediceanu, Murășanu; etc. tinerii țși dau mare silință să le cânte cât se poate de bine și să satisfacă publicul. Și, în adevăr, și reușesc să-și cucerească pe deplin aplauzele lui. În timpul cântecului se execută și jocuri naționale, ca: „Bătuta“, „Brăul“, „Călușerul“, etc.

În felul acesta, s'a adus un curent nou pe la petrecerile românilor, care erau seci și la care se jucau mai mult valsuri și polci, iar limba de conversație eră și mai este încă pe la balurile de elită, — cea nemțească sau polecească, numai cea românească nu, căci unii cred că e destul dacă infundă pe străini cu banii grei ce-i dau pe toalete scumpe, și le mai fac deosebită cinste vorbindu-le și limba lor.

Lucru cam ciudat. La concertele și petrecerile ce le-au dat până acuma absolvenții școlii normale, n'a venit lume suptire mai de loc, cultă doară ici-colea, numai de mântuială, însă nu se dădeau la joc și ascultau cântecelul cu mare răceală și neîncredere. Preoții tot mai veniau, însă puțini și fără familiile lor, căci mai toată funcționăria cu studii universitare și preoțimea îi socot pe învățători de „semi-culți“, cu cari nu prea poți sta de vorbă, și mai ales că au început și învățătorii a se mișcă și a da semne de viață națională și independentă, ceea ce pentru mulți „academici“ e o obraznicie și o încălcare a drepturilor și privilegiilor lor.

Absolvenții au început-o bine și au dovedit că și ei pot ceva și că se însuflețesc de tot ce-i românesc și caută, după puterile lor, să lucreze și să se valideze și ei în viața socială și culturală a neamului nostru.

Concertele acestor absolvenți au fost până acuma cele mai frumoase și pătrunse de un duh curat românesc. Îți ridicau sufletul la auzul cântecelor alege ale compozitorilor noștri, bunăoară: „Răsunet dela Crișana“, „Răsunetul Ardealului“, „Lugojana“, „Păc-păc“, „Dorul mieu“, „Morarul“, „Steagul nostru“ și altele. În totul vedeai viața românească, vedeai semne bune pentru un viitor măreț, pe care-l făuriau ceice aveau să fie luminătorii și apostolii satelor noastre rămase în întunec și oropsite, în care mai înainte vreme se trimeteau învățători străini, până și jidani.

Acuma s'au schimbat vremile. Mai în toate satele noastre vin învățătorii tineri români, cei mai mulți ieșiți din popor, cari au un ideal de împlinit. Aceștia duc cuvântul adevărului și al luminii

în bordeiele întunecate și caută să-i țărani noștri, sărmani ca și dânsii, și bună și mântuitoare.

Însuflețirea pentru un ideal român pătau de pe catedră de-a învățătorii români ce nu-și cunoșteau chemarea se pricepeau să i creasă și să-i în normalității noștri, așa cum trebuia, și carea naționalistă și democrată din urmă.

Abia înainte cu doi ani a venit la dl Gheorghe Tofan, unul dintre tinerii marcați în rostul culturii românești vîna, profesor de limba românească, mează într'o direcție sănătoasă și nu

(„Neam.

Din străinătate.

Politica noului guvern sârb Popovici, ministru de finanțe și delegat la încheierea tratatului între Austro-Serbia, a făcut următoarele declarații vestite politice a noului guvern din Belgia

— Politica noastră trebuie să fie cea mai mare dragoste de țară, să poată de prudentă. Numai astfel vom ne reabilităm în ce privește finanțele stre. Chestia financiară este o chestie pentru noi. Finanțele țării trebuie să nățătească. Va trebui deci să îngrijim rele noastre de venit să se înmulțească o politică economică din cele mătoare, căci numai astfel vom putea face meroase or cheltueli, pe cari ni-le pretă nizația de stat, cheltueli, cari se măre

Desvoltarea noastră economică va garanții în contractul vamal cu Austria

Relațiunile de prietenie cu statele vernul nostru se va nizu să le păstre departe. Cel puțin cât eu voiu fi la pbia nu se va expune la nici un fel de

Eu, ca și colegul meu, dl I ministerte Milovanovici, credem că în debuesc cultivate relațiunile cu Austro-Ubue să avem cele mai strânse relațmice cu această monarhie.

Nevoile statului cresc. În acelaș raport să crească și izvoarele de veș Actualva lucră din răspuțeri pentru organizaminstrearea modernă a tezaurului publicmutul făcut acum doi ani la băncile nu ne ajunge nici pentru nevoile arm pentru căile ferate. Linia ferată Dună deschide perspective noi, dar deocamne putem gândi la un împrumut.

În fine ministrul speră că, cu toată opoziți i, Scupcina va v. tã contractul Austro-Ungaria.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 31 Iulie n

— **Românii în liceele săsești.** Că românii nu mai frecventază liceele. Ne-am plîns și noi de acest fenomen iar confrății dela „Siebenb.-Deutsches T au reprodus pasajul respectiv din articol „Generația viitoare“. Să pare că și lucrul acesta. Se poate, dar e sigur că nile liceelor săsești caută să împiedice românilor, nu prin asupraire ce-i drept școalele săsești elevii români sunt aprdeana respectați și menajați, dar prin suri, mai ales prin marile taxe școlipercep de ei. La liceul săsesc din Brașoară taxa școlară e de 160 cor. penromâni. Nu cred oare confrății sași că în interesul răspândirii limbii și culturii tot mai strămtorate în țara noastră, ecopiilor noștri în școalele lor să fie tal

— **Serbarea centenarului dela fericitul episcop Ioan Popasu.** „Drapelul“. Comitetul Reuniunii învățor. români din dieceza Caransebeșului, sa ținută Marți în Lugoj, a decis cu mfliețire să împreune cu adunarea genera

care se va ține în anul curent la Caransebeș, în zilele de 31 August și 1 Septembrie (14 Septembrie n.) serbarea centenarului nașterea fericitului episcop de Caransebeș Popasu, sub a cărui păstorire și la al cărui tesc indemn s'a înființat această valoroasă une. S'a instituit un comitet special pentru acțiunile necesare și s'a decis ca pe lângă pașul ce se va celebra în memoria fericitului op, să se țină și o ședință festivă dedicată oriei lui. Detalii vom aduce la timpul său.

Popul Popasu s'a născut — precum se știe — pe 20 deembrie 1808 la Brașov. Studiile gimnaziale le-a terminat la Blaj, cele teologice la Sibiu, după a căror absolvare a intrat în serviciul bisericii ca secretar episcopesc la Sibiu, ca apoi în curând (la 1837) de protopresbiter la Brașov, unde s'a înscris în cartea nemuririi conlucrarea la fondarea marelui gimnaziu din Sibiu. La 1865 apoi a devenit episcop al Caransebeșului, reorganizând această veche episcopie și punând temelie instituțiilor de creștere și învățământ de acolo. După moartea fericitului Șașcu a fost ales mitropolit, dar guvernul nu l-a trimis la Iași pentru a fi investit în această funcție. A murit la 5 Februarie 1889, lăsând o memorie binecunoscută nu numai în dieceza, pe care a păstorițit-o și pretutindeni, unde sunt români. Implicat în o datorie de pietate, serbând centenarul nașterii acestui mare bărbat al istoriei renașterii noastre. Să evocăm în sufletul poporului nostru și în inimile marilor noștri bărbați, să prindem puțin din căldura faptelor și cugetelor lor înalte, ca să legându-ne să privim mai cu încredere în viitor. Sus să avem inimile!

Certele dintre preșii din comuna Treiscaune (comitatul Treiscaune) încă din timpurile vechi existau certe între parohii din Bescu și vede, că această comună a fost blăstămată, că certe să nu aibă sfârșit, însă nu erau astfel ca sunt astăzi. Oare le stă frumos celor doi parohii, cari îmbrăcați în haine de sărbătoare unul în brâu roșu și celălalt cu brâu albastru pleacă să dedecătoarea din Kézdivásárhely să se judece? Distrucția din Kézdivásárhely nu auzi dela săcui, deos? Uite popii valahi, iar se duc să se judece.

„Cea e foarte trist pentru noi românii din Treiscaune, cari și de altfel sunt puțini (17%) de săcui și neorganizați. Oare abia dispăruse pata pusă pe noi de fostul mitropolit din Cernat și astăzi o nouă rușine ne așteaptă: certe între cei doi parohii. Oare cărma Sibiu nu s'a strâmbat în vre-o parte și cerșin această ca ză nu vor înceta? Atrag atenția onor. consistenței din Sibiu, care să se aplaneze aceste lucruri și să pună capăt chinurilor certe.

Trist lucru, că Excelența Sa Mitropolitul tovarășii noastre are sărbătorile acestea ceartă. Unde este mâna de fier a marelui Șaguna? Vom vedea și așteptăm dispozițiile ce se vor lua de cei chemați a susține vaza bisericii și credincioșilor ei spre a ști, dacă trebuie să rămânem.

»Un român din Treiscaune«.

— Zece ani dela moartea lui Bismarck. Împlinesc azi zece ani dela moartea lui Bismarck, cea mai strălucită figură din istoria modernă a Germaniei.

„Rolul ce l-a avut acest om extraordinar în viața noastră este îndeobște cunoscut. Din mulțimea de țări mici, slabe și totdeauna amenințate de războieni, el, prin stăruința și energia lui a creat actualul imperiu german, mare și puternic, dându-i garanțiile constituționale, pe baza cărora Germania a ajuns la starea sa de înflorire, în care găsește astăzi.

A zecea aniversare a morții sale va fi serbată cu multă solemnitate în toate părțile lumii, unde trăiesc germani.

— Doctoratul prințului german. Prințul August Wilhelm unul din fiii împăratului ger-

man, a luat ieri doctoratul în științele de stat la universitatea din Strassburg. Teza lui a fost: Desvoltarea autorităților de comisari în Brandenburg și Prusia până la venirea lui Friedrich Wilhelm I. pe tronul Prusiei.

— Ascensiunea contelui Zeppelin. Se anunță din Friedrichshafen: Contele Zeppelin va face o nouă ascensiune cu dirijabilul său, la 5 August n. Dirijabilul e reparat complet. Stăruințele contelui par a apropia ziua când problema aviației, va fi deplin rezolvată. Lumea așteaptă cu interes rezultatul noii încercări.

— O pânză scumpă. Se anunță că un domn Widener din Philadelphia (Statele-Unite) a cumpărat tabloul de Von Dyck reprezentând o damă a cărei trenă o duce un paj negru.

Pânza face parte din colecția Cattaneo. Prețul ei să spună că întrece suma de 2 milioane și jumătate de franci.

— Holera în Rusia. Dela 24 la 27 Iulie n. au fost la Astrachan 11 cazuri de holeră. Teritoriul Donului este declarat amenințat de holeră.

— Don Carlos bolnav. Don Carlos pretendentul la tronul Spaniei, după cum anunță telegramele din Milano, este greu bolnav. Don Carlos suferă de cancer la stomac și medicii au declarat că trebuie să se supună unei operațiuni.

Pretendentul este acum în etate de șaiszeci de ani.

— Ghilotina în Statele-Unite. În urma experiențelor făcute în executarea condamnaților la moarte prin electricitate, ziarele propun să se scoată din uz acest fel de executare și să se introducă ghilotina. Cei condamnați la moarte prin electricitate erau supuși timp îndelungat la cele mai grozave chinuri. Astfel Carlo Rogeri, condamnat de curând, abia după două ore de chinuri a murit. Se crede că guvernul va introduce ghilotina.

— Poezie și nebunie. Acesta este titlul unei cărți apărută zilele trecute în Paris, și datorită doctorilor Antheaume și Dromard

Această carte ține să aducă o nouă contribuție la chestiunea atât de controversată a raporturilor dintre geniu și nebunie, alegând, ca tip de expresie, poezia.

După o scurtă critică a opiniilor formulate în toate timpurile, asupra geniului și atribuțiilor sale, autorii fac un studiu detaliat al inspirației; apoi caută să determine condițiunile esențiale cari o stăpânesc, munca elaborației fizice în compozițiile de natură poetică, stabilind în toate detaliile sale, psihologia normală a poetului. Urmează studiul facultăților poetice la alienați, cu citate de versuri datorite bolnavilor din ospicii, apoi studiul manifestațiilor psihice relevante ici-colo în literatura poetică, cu discuții importante asupra lui Musset, Baudelaire, Verlaine, Tasso, Lenau, Edgard Poe etc.

E foarte interesantă critica asupra valorii și evoluției mișcării simboliste, a cărei decadentă începe să pară pur și simplu „degenerescență“.

— Cât ar costa un nou războiu al Germaniei? Generalul von Blume declară într'un interviu acordat ziarului „Tägliche Rundschau“ că după experiența războiului franco-german, un războiu nou al Germaniei va costa între 8 și 9 miliarde pe an, fără a socoti pangubele cari le-ar suferi industria și agricultura. Generalul declară că ținându-se seamă de criza financiară și economică actuală, guvernării sunt dator să vegheze cu grijă spre a găsi mijloacele necesare în caz de războiu.

— Un criminal aristocrat. O crimă extraordinară pasează acum toată populația din Triest. Zilele trecute a fost găsit în mare capul unei cântărețe de orfeu nume Lucia Fabry. Cercetându-se s'a aflat următoarele. Cântăreța

avuse relații cu un aristocrat austriac Iulius Ritter Födrum v. Födrumsparg, care era cobortorul unei vechi familii aristocratice nemțești din Krain. O ramură a familiei Födrum trăiește și azi în Viena unde e foarte respectată. Iulius Födrum a fost însă un om superficial chelțuitor și leneș.

Din toate posturile, ce a avut a fost alungat fiind un om nemuncitor și neregulat. Acuma trăiește în Triest și are relații cu Lucia Fabry căreia îi făgăduise să o ia în căsătorie. Toate semnele dovedesc însă că ea a fost neisă chiar de amantol ei care i-a luat suma de 500 de cor. și colanul ei de giuvaericele. Dovada principală este plicul în care fusese înfășurat capul cântăreței Eră un plic mare de note muzicale. De-asupra plicului rupt, să citeau cuvintele *Bosw* și dedesupt *Födrum* și *Viena*, cuvintele fiind jumătățile prin ruperea plicului. Poliția află din registrul adreselor numele firmei *Bosworthet* un magazin de note muzicale din Viena. Întrebând telegrafic, poliția primi răspunsul firmei că a trimis într'adevăr niște note muzicale lui Födrumsparg indicându-se și adresa lui.

În același timp poliția află că Födrumsparg a cerut societății de navigație „Osterreichische Lloyd“ un bilet cu preț redus pentru Alexandria. Să crede că el a voit să ducă cu sine corpul decapitat al cântăreței pentru a-l arunca în mare.

A mai fost arestată și Maria Cellich, femeia de gazdă a lui Födrumsparg, sub bănuiala complinții la crimă. Mai târziu ea a fost liberată Födrum tăgăduiește tot.

La înmormântarea cântăreței, Miercuri, o mulțime imensă a luat parte. Carul funebru era precedat de fete îmbrăcate în alb. Corpul victimei a fost urmat de toate cântărețele din Triest și sicriul era acoperit de cununi.

Cercetările poliției urmează.

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mai importantă pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosete numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au dovedit ca adevărat bune în contra pustulilor, petelor de ficat, coșuri, mîfleseri, roșeața mâinilor, Dă feții și mâinilor frăgezime și culoare albă ca zăpeză prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată a pui 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: T. Nagy Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

De prin Șaroșul-săsesc.

În 13/26 Iulie a avut loc în Șaroș sfințirea bisericii române gr.-ort. Deși timpul nu a fost tot mai favorabil, totuși des de dimineața se aduna credincioșii din toate părțile, ca să participe la actul sfințirii. Între mulțimea de credincioși rămași s'au văzut și o mulțime de sași din comuna Șaroș, ceace dovedește buna înțelegere și domnește între aceste două națiuni, cari în ce mai multe comune sunt dușmane.

Actul sfințirii a fost celebrat de 7 preoți în frunte cu Prea Onoratul domn protopop Romul Mircea din Mediaș. Cântările au fost executate parte de corul din loc, darte pe un tineri, teologi și pedagogi, cari erau prezenți.

Cuvântarea, — foarte frumoasă — a fost rostită de On domn P. R. Mircea.

După celebrarea sfintei liturgii a urmat baletul, în localitățile părintelui din loc Dionis Chendi, până la 7 ore seara. Precum toate banchetele, așa nici acesta nu a fost lipsit de toate și cântări frumoase.

Întru sănătatea I. P. S. Sale Ioan Meșiar arhiepiscop și mitropolit, a vorbit harnicul nostru protopop R mul Mircea din Mediaș. Zelosul părinte din loc Dionis Chendi a binevențat prin cuvinte frumoase pe domnul protopop, care nu a pregetat a osteni până la noi. Au mai vorbit părintele Boeriu și notarul din loc. Mai în urmă inimosul avocat din Ibașfalău dl.

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofone, la

FALK IMRE

se pot procura cu plătere în rate

►► Mare atelier mechanic de reparaturi. ►►

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoară.

Cu stimă: Andrei Falk, K o l o z s v á r, și'n str. Deák Ferencz nr. 30.

dr. Alexandru Morariu a tostat pentru bunăînțelegerea ce trebuie să domnească între preoții noștri de ambele confesiuni, indemnându-i să lăpede ura confesională urită și păgubitoare idola lului, ce trebuie să urmărim. În sfârșit între aplausele prezenților își sfișește cumintele și frumosul toast, — că azi nu trebuie să fim greco-orientali, nici greco-catolici — ci cu toții »frați de lege românească« !

Seara la 7 ore a urmat producțiunea. Corul tiner mei din loc, instruat de talentatul în ale muzicii Stefan Seceta, inv. a executat cu cea mai mare precisiune toate cântările. Cu deosebire a fost primită cu aplauze din partea publicului și repețită cântarea »Morarul«. În pauză ne delectă muzica tinerimei române din loc, — unica de felul acesta pe Târnave la noi la români. Laudă trebuie să aducem la locul acesta domnului părinte Dionisiu Chendi la al cărui indemn s'a înființat orchestra aceasta și tot la stăruințele părintelui Chendi a făcut în scurtul interval de 7 luni progrese atât de multămitoare. Dacă începutul a fost atât de multămitor ne putem aștepta pe viitor la succese foarte frumoase mai ales că la propunerea dlui avocat Morariu, s'a pus baza unui »fond« al orchestrei din care să se acopere speșele, contribuind însuși cu 50 cor. Exemplul să înțelege a fost urmat și de alții. După producțiune a urmat dansul mult așteptat de tineret. A și fost vioi, căci soarele era de o svărlită pe orizon și razele aurii înviorau fețele tinerețului, care încă nu să putea sătura de învârtită care a fost fucată des și cu foc.

După sfârșitul petrecerii un grup de tineri a ridicat pe umere pe însufleșitul pentru tot ce-i românesc, și de toți iubitul avocat Alexandru Morariu, ducându-l între cântări și muzică până afară din comună.

Oaspeții s'au întors către casă multămiți și impresionați de o petrecere atât de frumoasă și românească. B. Albu.

Concert, petreceri.

— **Mișcare culturală socială în Timișoara.** Cu ocazia adunării generale învățătoresci dela 30 August n. a. e. reuniunea de cântări de bun renume „Doina” din Sânmcălușul-mare, va aranja un concert sub conducerea cunoscutului ei conducător, domnul Atanasie Lipovan în beneficiul convicțiului care se va înființa în Timișoara. Atât dibaciul conducător, cât și cunoscutele forțe ale reuniunii, ne dau destulă garanță despre succesul acestei producțiuni culturale. La revedere cu toții la Timișoara în Duminica de 30 Aug. n. a. e.

Economia.

Casa Rurală. Duminică la orele 3 p. m., va avea loc adunarea generală a acționarilor Casei Rurale.

Adunarea va avea loc în palatul Băncii Naționale.

Recolta în România. Secerișul grâului, orzului și ovășului se continuă cu mare activitate în întreaga țară în multe din județele de câmp secerișul este deja terminat și se lucrează la treier. Recolta este în general bună, exceptându-se cele câteva județe din sudul Moldovei și ostul Munteniei, cari au fost mai puternic bătute de secetă.

Porumbul se prezintă foarte bine, a doua prășilă este terminată. Ploile din ultima săptămână i-au făcut mult bine deoarece a putut lega în bune condițiuni. Recolta de porumb se prevede că va fi foarte abondentă.

Pășunile s'au îndreptat în urma ultimelor ploii astfel că vitele nu mai suferă de lipsă de nutreț.

Viile și pomii fructiferi se prezintă foarte bine și recolta va fi abondentă.

Congresul de industrie frigoriferă dela Paris. Dela 5 până la 10 Octomvrie c., se va ține la Paris un congres al industriei frigorifere sub protectoratul și cu participarea ministrilor francezi și alte personaje însemnate din Franța. Programul congresului cuprinde:

Temperaturile scăzute și efectele lor generale, aparate întrebuințate în industria frigoriferă, întrebuințarea frigului pentru substanțele alimen-

tare, întrebuințarea frigului în alte industrii, întrebuințarea frigului în comerț și în transport, legislația referitoare la această industrie, în multe state sau format de comitete naționale. Diferențele înlesniri vor fi acordate numai acelor persoane cari până la 1 Septemvrie vor fi anunțat participarea lor.

Budapesta, 30 Iulie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	22—22.02
Săcară pe Oct.	18.58—18.60
Ovăș pe Oct.	16.42—6.44
Cucuruz pe Maiu	14.50—14.52

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Orâu rou	
De Tisa — — — —	22 K. 70—24 K. 50 fi.
Din comitatul Albei — — — —	— — — — — — — —
De Pesta — — — —	22 > 70—23 > 40 >
Bănățenesc — — — —	22 > 90—23 > 50 >
De Bacica — — — —	22 > 60—23 > 40 >
Săcară — — — —	18 > 80—19 > — >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 > 50—15 > 80 >
» de cvalitatea II.	15 > 10—15 > 30 >
Ovăș de » I.	16 > 60—16 > 80 >
» » » II.	16 > 20—16 > 50 >
Cucuruz vechiu — — — —	— — — — — — — —
» nou — — — —	15 > 20—15 > 40 >

Felurimi.

Cucerirea aerului. Problema care în mod deosebit a preocupat guvernele marilor puteri europene în timpul din urmă, este problema aviațiunii, de a cărei rezolvare germanul Zeppelin pare că s'a apropiat într-o măsură.

Se știe entuziasmul cu care marii capitaliști germani în cap cu guvernul, și-au dat mâna pentru a întocmi o serie de aerostate care ar fi constituit o serioasă putere armată.

Peste puține zile vom ști dacă în vremile noastre vom avea de înregistrat cucerirea aerului în mod absolut, sau dacă acest mare progres al științei și al forțelor omului, trebuie așteptat pe mai târziu.

Două națiuni mai ales, fac fiecare în parte, mari eforturi pentru a aduce la bun sfârșit această interesantă chestiune. Și e foarte justificată rivalitatea ce s'a stabilit între aceste două națiuni, Franța și Germania. Celei dintâi îi place să creadă și să spună că nu i-a dat Germaniei să aibă norocul unei depline reușite. Eșecul din urmă al balonului, militar întocmit de maiorul Gross, căzut în împrejurimile Berlinului, ea și pagubele suferite de dirigibilul Zeppelin, fac să se creadă în Franța că aceste însuccese repetate, se cade a fi atribuite altei cauze decât unor circumstanțe fortuite sau simplei întâmplări. Zeppelin după părerea lui Julliot, inginerul constructor al baloanelor Lebandk, a pornit dela un principiu fals susținând că un balon semi-rigid cum sunt cele franceze — adevărat alcătuit dintr'o simplă pânză pe care presiunea gazului din interior o ține umflată, nu poate rezista la un vânt mai violent și prin urmare nici să meargă cu o iuțală contra vântului. Ca aplicarea acestui principiu, baronul german și-a prevăzut dirigibilul cu o căptușală de aluminiu, pe care pânza evelopei stă întinsă.

Ori, balonul „Patru”, zice același inginer francez, a dovedit neexactitatea acestei susțineri, rezistând în furtuna care i-a provocat pierderea, la un vânt de o incontestabilă violență, fără a avea această susținătoare de aluminiu, care nu face decât să-i mărească greutatea fără nici un folos. Departe de a-i da rigiditatea despre care vorbește Zeppelin, ea face balonul mai fragil, expunându-l la sigure și inevitabile avarii, ori de câteori o izbitură are loc. Acest fapt, cum și dimensiunile enorme ale dirigibilului Zeppelin, justificate până la un anumit punct, vor face ca totdeauna manevrele lui să fie greoaie, stângace și chiar periculoase.

Ceeace trebuie, zice Julliot, este un mare balon semi-rigid, al cărui volum mărindu-se, îi va da cu siguranță, puterea unui dirigibil Zeppelin.

S'ar creă în modul acesta un al doilea tip, mai ușor de manipulat, a cărui rază de acțiune ar fi mai largă, a cărui durată de ascensiune ar fi mai lungă și a cărui viteză ar fi deasemenea proporțional mărită.

Se așteaptă ca acesiunea proiectată de inginerul Breguet, sau aceea a d. militar »République«, să confirme temerilor lui Julliot, spre bucuria poporului.

La aceste speranțe ale Franței Germanii punde cu speranțe asemănătoare și întemelte.

Conștiința poporului german nu poartă interes să nu admită probabilitatea unuia din partea Franței. Germanii fiind aceia Zeppelin au dus la un punct mai înaintat blema cuceririi aerului și au dat la urmă impresia rezolvării ei, țin de datoria și îngăduie altora să le ia înainte pe aceia.

Succesul va fi, la urma urmei, de pe care-l merită. Și cari vor fi aceștia, va ști peste puțin timp.

În zilele ce urmează, dirigibilul Zeppelin parat complex, va cercă o nouă acțiune vreme ce »République« va căuta să se prezinte pentru a șasea oară, cam în același timp rigidul lui Breguet.

O femeie căpitan de bandiți. Polițiștii cova a izbutit să pună mâna pe șeful unei bande care se ocupa cu jefuirea casierilor și a caselor de bancă. Căpitanul asta de bandiți, care a fost arestată în urmărea unei prejurări ce par a fi scoase dintr'o istorie mantică despre bandiți:

Polițiștii dela unele din gările orașului au vădit o femeie tânără îmbrăcată în zdreanță, care mla dela călătorii sosiți la gară. Dintre gările ea se ducea pe peron, unde cerea cerșitul. După al doilea sunet al clopotului intr'un vagon, din care se scoborîcea cea mai apropiată. Agenții secreți cari o urmăreau, observară că ea se apropie de o casieră, împotriva casierului căreia, după cum se știe, era plănuțit un atentat îndrăzneț de jefuire. Cerșitoarea se furișă pe lângă casieră și în urmă apărură mai multe figuri cu cari ea stete de vorbă mai multă vreme. Polițiștii greșit că le dădea cine știe ce porunci.

Peste câteva vreme, cerșitoarea se ducea la gară și de-acolo se întoarse în Moscova amestecă repede prin mulțime și ajungă la strada principală într'o curte, unde se afla într'o comodată. Peste câteva minute apare această o tânără femeie elegant îmbrăcată și cu fiștii mai steteră câteva timp la pândă, apoi intră în comodată. Aci găsiră o grădă de zdrețe.

Ei văzură numai decât că cerșitoarea se ducea la base repede costumul. Polițiștii alergară după tinăra femeie și o arestară. Asupra ei găsiră hârtii din cari se dovedi că a jefuit la mai multe atentate și omoruri.

Pe baza acestor documente fu arestată și ceilalți membri ai bandeii primii pe care poliția o urmărea de multă vreme.

Posta Redacției.

Sublocotenent C. Mărgăritescu: Adresați dației Gozsdu: Budapesta. Gozsdu udva. Banca culturală este încă numai pe hârtie până acum, care nu se știe dacă va și fi.

Redactor responsabil provizor Sever

Editor proprietar George Nichte

„Wällischhof

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu întocmirile moderne ale terapiei fizice și dietitice, jumătate oră departat de Viena în regiune romantică și frumoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (b)

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție recepțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Martin St

FRANCISCO JOS
CEL MAI BUN PURGATIV NATURAL

Practicant

un tiner din familie bună, absolvent de
în 3 clase gimnaziale sau reale la firma
Comşa & fiu în Selişte.

Economiseşte multă
seală, timp și lemne

pacare menajeră care spală rufele cu

ivul de săpun

pentru spălat

de mine, și rufele se fac curate și albe
pada. La fiecare pachet e adăugat și un
prospect.

prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.
Se găsește la

fan Knezevits, Temesvár

Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.

Sibiiu (Nagyszeben).

nele de baie Stuchlich

piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în $\frac{3}{4}$ de oră
150 de litri de apă, pen-
tru care consumă ca com-
bil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

ană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

Inălțimea de 60 cm.

mandele se efluează imediat și se trimit
cu rambursă.

Gustav Stuchlich

gasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

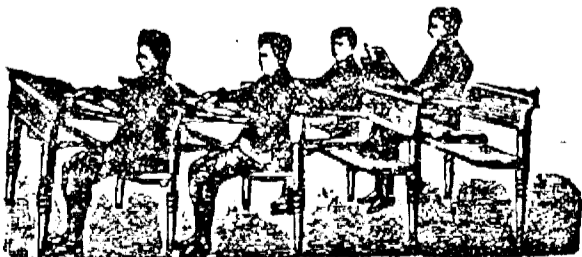
rugare modestă, care nu vă costă nici
beseală, dar administrației ziarului nostru
fi de mare folos.

iarul nostru roagă pe onorat public că la
prețurilor curente sau la ori ce cerere
pompărare să se provace că adresa firmei se
o în Tribuna.

Bănci

de școală

diferite sisteme,
mai ales se reco-
mandă cele solide
și ieftine, bănci de
școală cu două lo-
curi de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță mini-
mală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca,
prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comandă în șapte mă-
rimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul
de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabethgasse 53.

Wilhelm Connerth.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

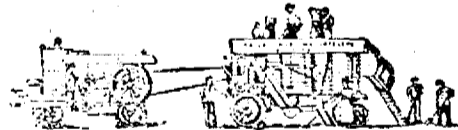
SITUAȚIUNEA SUMARA

1907. 7 Iulie.	ACTIV	1908. 5 Iulie.
112439475	78844475 Reserva metalică Aur . . . 88592245	124380245
1530693	33595000 „ Trate Aur . . . 35788000	1262119
70268708	Argint și diverse monete	43829757
33222130	Portofoliu Român și Străin	26382708
11999924	*) Impr. contra ef. publice 8189700	11999924
15806084	„ „ „ „ in cont curent 18193008	15480553
3253121	Fonduri publice	3216621
5891464	Efectele fondului de rezervă	5953352
637682	„ „ „ „ amortisarea imob. și material	698681
92004	Imobili	17909
108611134	Mobilier și Mașini de Imprimerie	108160159
—	Cheltueli de Administrațiune	—
26948712	Deposite libere	29067825
23189207	„ „ & provizoria	28139006
413890338	Compturi curinți	398588850
12000000	Copmturi de valori	—
23051453	Capital	12000000
3473640	Fond de rezervă	24928807
204604260	Fondul amortisării imobilelor și material	3734034
2077070	Bilete de Bancă în circulațiune	247529200
72775	Profituri și pierderi	2190642
108611134	Dobânzi și beneficii diverse	46017
—	Deposite de retras	108160159
—	„ „ „ & provizoria	—
413890338	Compturi curinți	—
	Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%	398588850

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904.

Kállai Lajos fabricant de motoare.

BUDAPEST, VI. Gyár uteza 28.

Motoarele lui de benzină și
treerătoarele cu locomobil de benzină
au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

Fiecare în interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicări despre aceste treerătoare
cu motor de benzină recunoscute în toată țara de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui Kállai Lajos, în anul acesta a fost
din nou decorată cu medalie de aur de stat.

Au apărut Compoziții românești de Tib. Brediceanu.

Doine și cântece. (Voce și piano.)

CAIETUL I. Foaie verde, foi de nuc. Cântă puilul cucului. Bădi-
șor depărțitor. Spune mândr' adevărat. Vai, bădiță dragi ne-avem.
Cine m'aude cântând. Bade, zău, o fi păcat. Bagă Doamne luna 'n nor.

CAIETUL II. Știi, tu bade, ce mi-ai spus. Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit ca mine nu-i. După ochi ca murele. Floare fui, floare trecui.
Cântec haiduiesc. Trageți voi boi! Cine n'are dor pe vale.

Jocuri românești. (Piano solo.)

CAIETUL I. Logojana. Măzărica. Ardeleana (ca'n Bănat) I. Pe
picior I. Ardeleana I. Brău I. Hora. Ardeleana (ca 'n Bănat) II.

CAIETUL II. Ardeleana (ca 'n Bănat) III. Ardeleana II. Pe picior II.
Parina. Învărtirea I. De doi. Ardeleana III. Brău II.

CAIETUL III. Brău III. Hațegana. Ardeleana (ca 'n Bănat) IV.
Învărtita II. Pe picior III. Ardeleana (Abrudeana) IV. Ardeleana (ca'n
Banat) V. Brău IV.

Prețul unui caiet: 4 coroane (5 lei).

De vânzare la toate librăriile românești.
Serata etnografică, caietul I.: Prețul 2 cor. (lei 2.50).

Caietele. II. și III. epuizate.

Depozit general:

Librăria arhidiecezană Sibiiu (Nagyszeben).

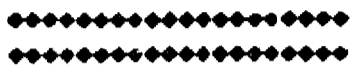
Grosz Nagy Ferencz,

farmacist :: **Debreczen** :: farmacia ::
<Arany egyszaru>

Hajdusági
Bajuszporó.

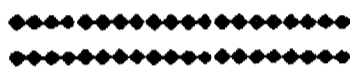
Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin poștă
se trimite numai 3 borcane cu
2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

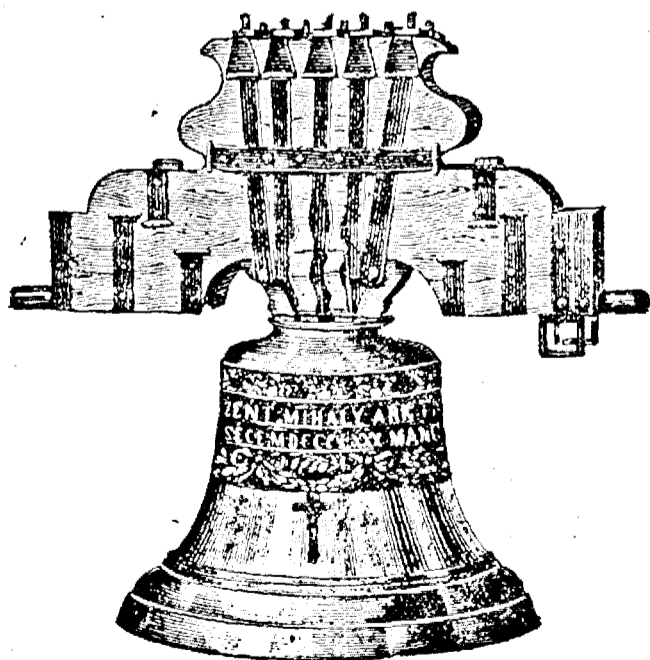

MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PARULUI

in culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

MICHAIL MANCHEN

vărsătoriu de campane (clopote)
de construcția cea mai nouă cu sul sucitor
în Sighișoara (Schässburg-Segesvár)
:: PIAȚA DE SUS NR. 168. ::

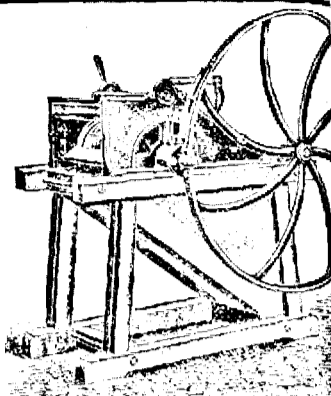

Firma aceasta există dela anul 1822 și s-a bucură de un renume bun; s-a
recomandă deci tuturor comunelor bisericășii pentru
a lifestra și repara clopote
de toată mărimea cu coroane de stejar ori fer legat; face și scanne de
clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele
mai convenabile. Comandele să efectueze și în depărtare. Clopote mai mici
sunt totdeauna gata. — — — Solvirea prețului să primește și în rate.

Simonffi

István

FABRICĂ DE MAȘINI
ȘI TURNĂTORIE
DE FIER ȘI METAL

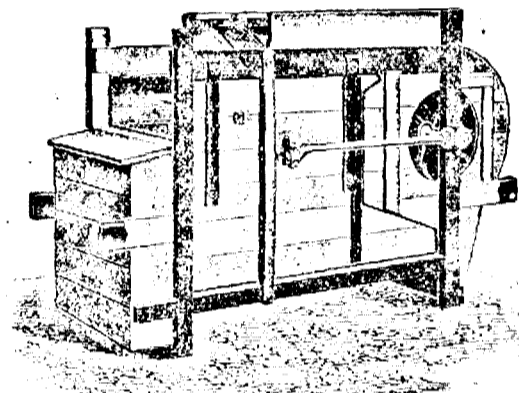
KOLOZSVÁR (Cluj), str. Petőfi no. 60.

Pregătește tot felul
de instrumente de comunicație, construcție,
de moară, turnătorii de fier și metal

Intreprindere de tot felul de reparări de mașini de a-
tura, — mașini noi de trierat și cu construcția u-

mănată de doi oameni.

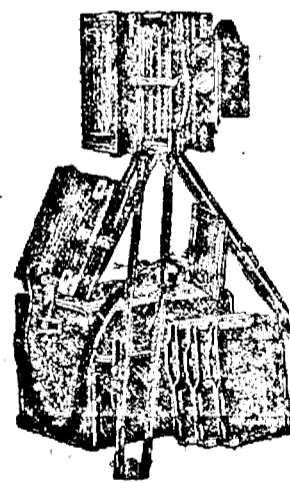
Mai pregătește ciururi cu construcție nouă și u-

care poate fi
nată și de un
iat de zece
Intre asemenea
șini, cari sunt
culație aceasta
cea mai bu-
Prospecte
mite gratuit
rintă.

Dubiniewicz Oszkár

comerciant de articole m-
cale, chemice și parfumu-
Cluj, (Kolozsvar) Deák-Ferenc

Mare magazin de
mașini de fotografie
și tot ce se ține de ele
Obiecte de lemn pentru
gravură și kerbschnitt.
Aparat de pirograva-
și tot ce se ține de el.

In atențiunea părinților!

Tot felulul de trăsură pentru copii

dela cea mai simplă până
cea mai înfrumusețată și
procură dela mine
: cu prețuri favorabile
Trimite preț-curent gra-
și scutit de debitul postal
1000, cari se vor provo-
ziarul acesta.

Oberth Vilmos

comerciant de țesături și mașini
mașini de economie.
MEDIASZ (MED)